

Số: /QĐ-BGDĐT

Hà Nội, ngày tháng năm 2022

QUYẾT ĐỊNH

**Phê duyệt tài liệu giáo dục địa phương lớp 3
sử dụng trong cơ sở giáo dục phổ thông của tỉnh Đắk Nông**

BỘ TRƯỞNG BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Căn cứ Luật Giáo dục ngày 14 tháng 6 năm 2019;

Căn cứ Nghị định số 86/2022/NĐ-CP ngày 24 tháng 10 năm 2022 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Giáo dục và Đào tạo;

Căn cứ Thông tư số 33/2020/TT-BGDĐT ngày 15 tháng 9 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định việc thẩm định tài liệu giáo dục địa phương;

Căn cứ Tờ trình số 7457/TTr-UBND ngày 20 tháng 12 năm 2022 của Ủy ban nhân dân tỉnh Đắk Nông về việc đề nghị phê duyệt Tài liệu giáo dục địa phương tỉnh Đắk Nông - Lớp 3;

Căn cứ Biên bản kiểm tra ngày 22 tháng 12 năm 2022 của Hội đồng tư vấn phê duyệt tài liệu giáo dục địa phương tỉnh Đắk Nông - Lớp 3;

Theo đề nghị của Vụ trưởng Vụ Giáo dục Tiểu học.

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Phê duyệt kèm theo Quyết định này Tài liệu giáo dục địa phương tỉnh Đắk Nông - Lớp 3 sử dụng trong cơ sở giáo dục phổ thông.

Điều 2. Quyết định này có hiệu lực thi hành kể từ ngày ký.

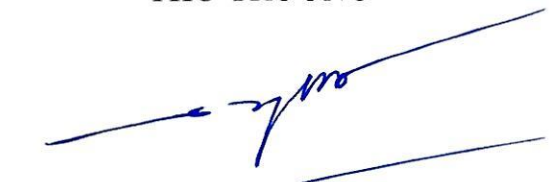
Ủy ban nhân dân tỉnh Đắk Nông chịu trách nhiệm về chất lượng và hiệu quả sử dụng tài liệu được phê duyệt tại Điều 1 trong quá trình triển khai thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Điều 3. Chánh Văn phòng, Vụ trưởng Vụ Giáo dục Tiểu học, Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Đắk Nông, Thủ trưởng các đơn vị có liên quan chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này.

Nơi nhận:

- Như Điều 3;
- Ban Tuyên giáo Trung ương;
- Văn phòng Quốc hội;
- Văn phòng Chủ tịch nước;
- Thủ tướng Chính phủ;
- Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam;
- Văn phòng Chính phủ;
- Ủy ban VHGD của Quốc hội;
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Các Thứ trưởng (để p/h chỉ đạo);
- Sở GDĐT tỉnh Đắk Nông (để t/h);
- Lưu: VT, Vụ GDTH.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Nguyễn Hữu Độ

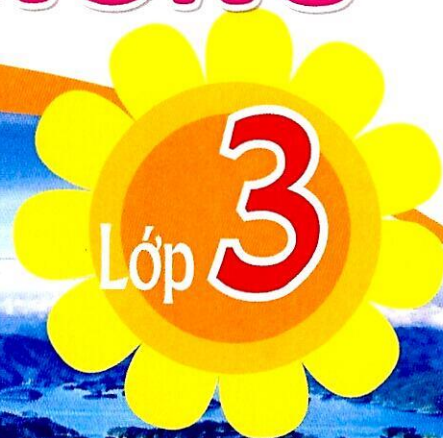
ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK NÔNG
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

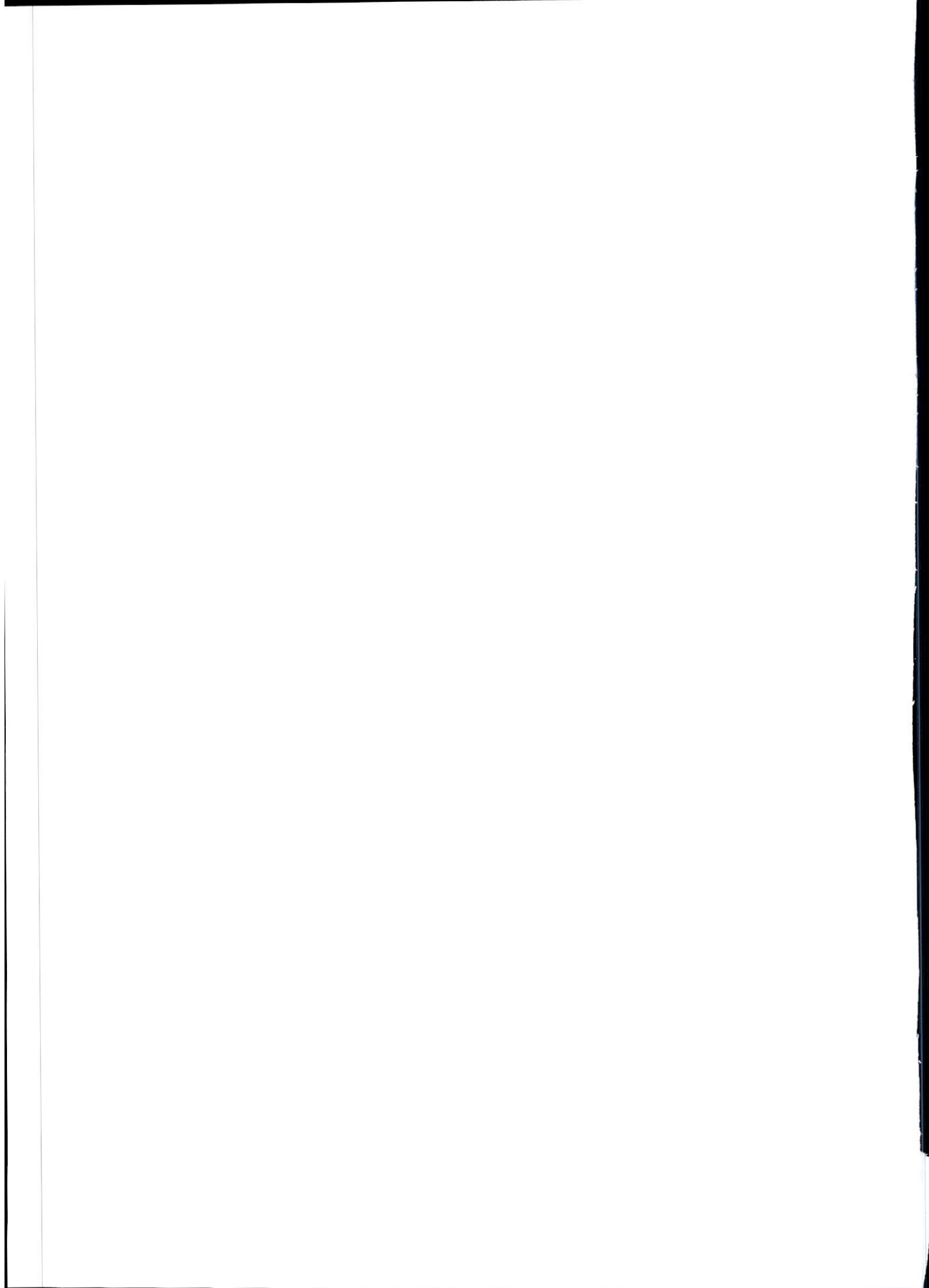
BẢN TRÌNH KIỂM TRA

BẢN MẪU

TÀI LIỆU

GIÁO DỤC ĐỊA PHƯƠNG TỈNH ĐẮK NÔNG

Phan Thanh Hải (Tổng chủ biên)
Trần Sĩ Thành, Lê Bá Cường, Nguyễn Phước Bảo Khôi (Chủ biên)
Trần Đức Lâm, Phan Thị Hải Yến, Cao Xuân Hải,
Nguyễn Thị Ánh Hồng, Trần Thị Luân, Cao Quốc Dũng

TÀI LIỆU
GIÁO DỤC ĐỊA PHƯƠNG
TỈNH ĐẮK NÔNG
LỚP 3

KÍ HIỆU DÙNG TRONG SÁCH

Khởi động

Học sinh huy động kiến thức, kinh nghiệm cá nhân để tham gia hoạt động, tạo hứng thú, tò mò vào chủ đề mới.

Khám phá

Học sinh thực hiện các hoạt động quan sát, thảo luận, tìm tòi, tìm kiếm thông tin nhằm phát hiện và chiếm lĩnh những điều mới, chưa biết của chủ đề.

Thực hành

Học sinh sử dụng kiến thức, kỹ năng được trang bị để giải quyết các vấn đề, tình huống, bài tập tương tự hay biến đổi... nhằm khắc sâu kiến thức hình thành kỹ năng, kỹ xảo một cách chắc chắn.

Vận dụng

Học sinh giải quyết các vấn đề của thực tế hoặc vấn đề có liên quan đến tri thức của chủ đề, từ đó phát huy tính mềm dẻo của tư duy, khả năng sáng tạo.

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Tiếp nối các lớp 1 và 2, chúng ta sẽ tiếp tục khám phá, trải nghiệm vẻ đẹp thiên nhiên, các giá trị văn hoá truyền thống và hiện đại, lịch sử hào hùng của quê hương Đắk Nông yêu dấu qua *Tài liệu Giáo dục địa phương tỉnh Đắk Nông - Lớp 3*.

Cuốn tài liệu này được biên soạn theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 với 5 chủ đề:

Chủ đề 1. Em học hát dân ca Ê Đê

Chủ đề 2. Đặc sắc ẩm thực Đắk Nông

Chủ đề 3. Hoạt động lao động sản xuất ở tỉnh Đắk Nông

Chủ đề 4. Lễ hội Đắk Nông quê em

Chủ đề 5. Di tích lịch sử Đắk Nông

Mỗi chủ đề bao gồm các hoạt động học tập: Khởi động, Khám phá, Thực hành, Vận dụng. Sau mỗi bài học còn có phần tóm tắt nội dung, giúp các em ghi nhớ bài nhanh chóng.

Chúc các em trải nghiệm được nhiều điều thú vị qua cuốn tài liệu này và hoàn thành tốt Chương trình Giáo dục địa phương lớp 3.

Nhóm tác giả

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
-------------------	---

Chủ đề 1

Em học hát dân ca Ê Đê.....	5
-----------------------------	---

Chủ đề 2

Đặc sắc ẩm thực Đắk Nông.....	7
-------------------------------	---

Chủ đề 3

Hoạt động lao động sản xuất ở tỉnh Đắk Nông.....	15
--	----

Chủ đề 4

Lễ hội Đắk Nông quê em.....	27
-----------------------------	----

Chủ đề 5

Di tích lịch sử Đắk Nông	33
--------------------------------	----

Chủ đề 1

EM HỌC HÁT DÂN CA Ê ĐÊ

Khởi động

Hãy kể tên một bài dân ca ở Đắk Nông mà em biết.

Khám phá

Tìm hiểu bài hát *Gọi bạn*

GỌI BẠN

Dân ca Ê Đê
Sưu tầm: Lê Toàn Hùng

Hơi nhanh, vui, dồn dập

Ơi! Ta cùng nhau vào rừng. Ở ta cùng nhau lên nương. Rừng giàu còn đang chờ tay ta, nương xanh đang đón chờ tay ta. Mau bước lên. Vui bên nhau bước lên, xây tương lai tươi thắm thêm cho quê hương ta sáng tươi. La la la la la la la la la la la la la la. Mau bước lên! Tương lai tươi thắm thêm, cho quê hương sáng tươi, vang câu ca khắp nơi. La La la la la la la la la la la la la la ơ ơ.

Gọi bạn là một trong những bài dân ca hay của người Ê Đê. Bài hát có giai điệu vui tươi, rộn ràng, nội dung lời ca thể hiện tình bạn thân thiết và niềm vui trong lao động của người Ê Đê.

1. Nghe và nêu cảm nhận của em về tính chất âm nhạc và nội dung lời ca của bài hát *Gọi bạn*.

2. Cùng giáo viên chia các câu hát trong bài *Gọi bạn*.

Thực hành

1. Hát bài hát với tốc độ hơi nhanh, thể hiện tính chất tươi vui.

2. Hát kết hợp gõ đệm theo mẫu tiết tấu.

The image shows the musical notation for the song 'Gọi bạn'. It consists of two staves. The top staff is in treble clef, 2/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The melody is: G4 (quarter), A4-B4 (beamed eighth notes), C5 (quarter), B4-A4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), A4-B4 (beamed eighth notes), C5 (quarter). The bottom staff is in bass clef, 2/4 time, with a key signature of one flat. The bass line is: G3 (quarter), A3-B3 (beamed eighth notes), C4 (quarter), B3-A3 (beamed eighth notes), G3 (quarter), A3-B3 (beamed eighth notes), C4 (quarter). The lyrics are written below the staves: 'Ơi! Ta cùng nhau vào rừng. Ở ta cùng nhau lên nương.' There is a small icon of a person with a stick and a bowl next to the bottom staff.

Vận dụng

1. Kết hợp cùng bạn để hát và vận động theo nhịp điệu của bài hát *Gọi bạn*.

2. Sưu tầm một bài dân ca Ê Đê để chia sẻ cùng bạn.

Sau bài học em đã:

- Nêu được: Bài hát *Gọi bạn* là dân ca Ê Đê, do Lê Toàn Hùng sưu tầm.

- Hát đúng giai điệu và lời ca của bài hát *Gọi bạn*.

- Gõ đệm được cho bài hát *Gọi bạn* bằng các nhạc cụ gõ.

- Biết yêu quý dân ca các dân tộc ít người ở Đắk Nông.

Chủ đề 2

ĐẶC SẮC ÂM THỰC ĐẮK NÔNG

Khởi động

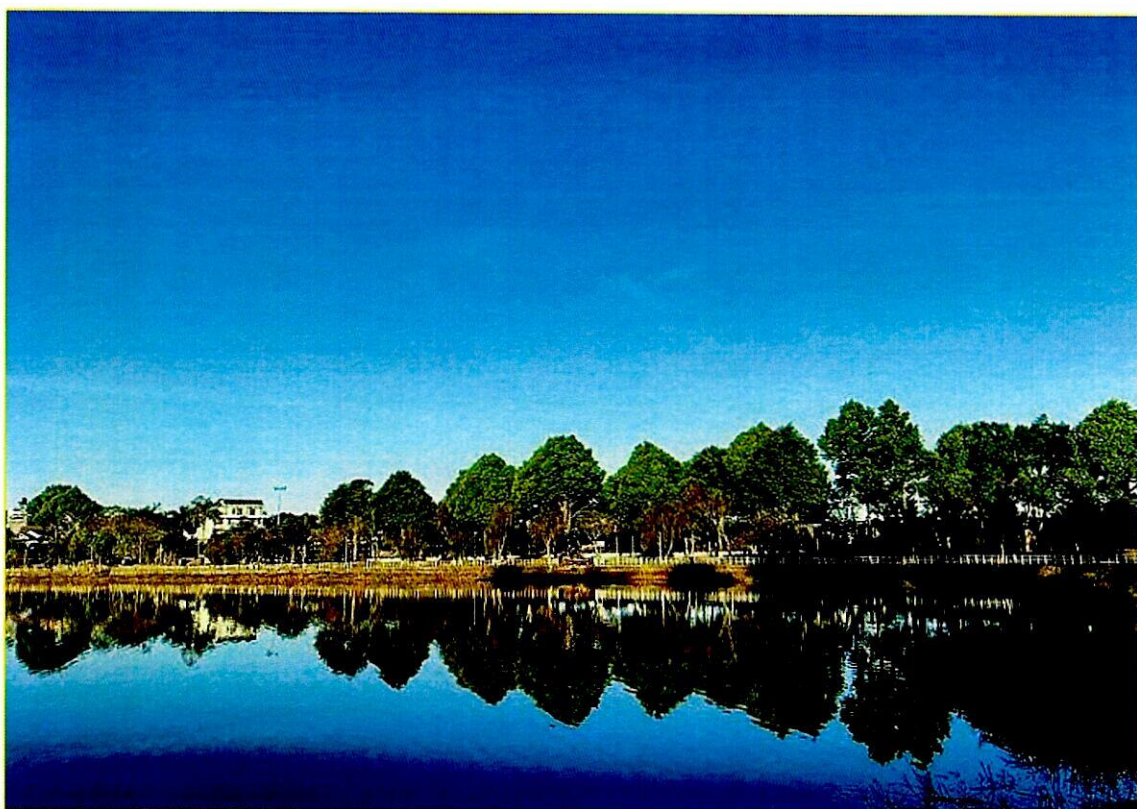
Kể tên một số món ăn nổi tiếng của Đắk Nông mà em biết.
Nêu những hiểu biết về một món ngon nổi tiếng ở địa phương mà em thích nhất.

Khám phá

Đọc các văn bản sau và trả lời các câu hỏi.

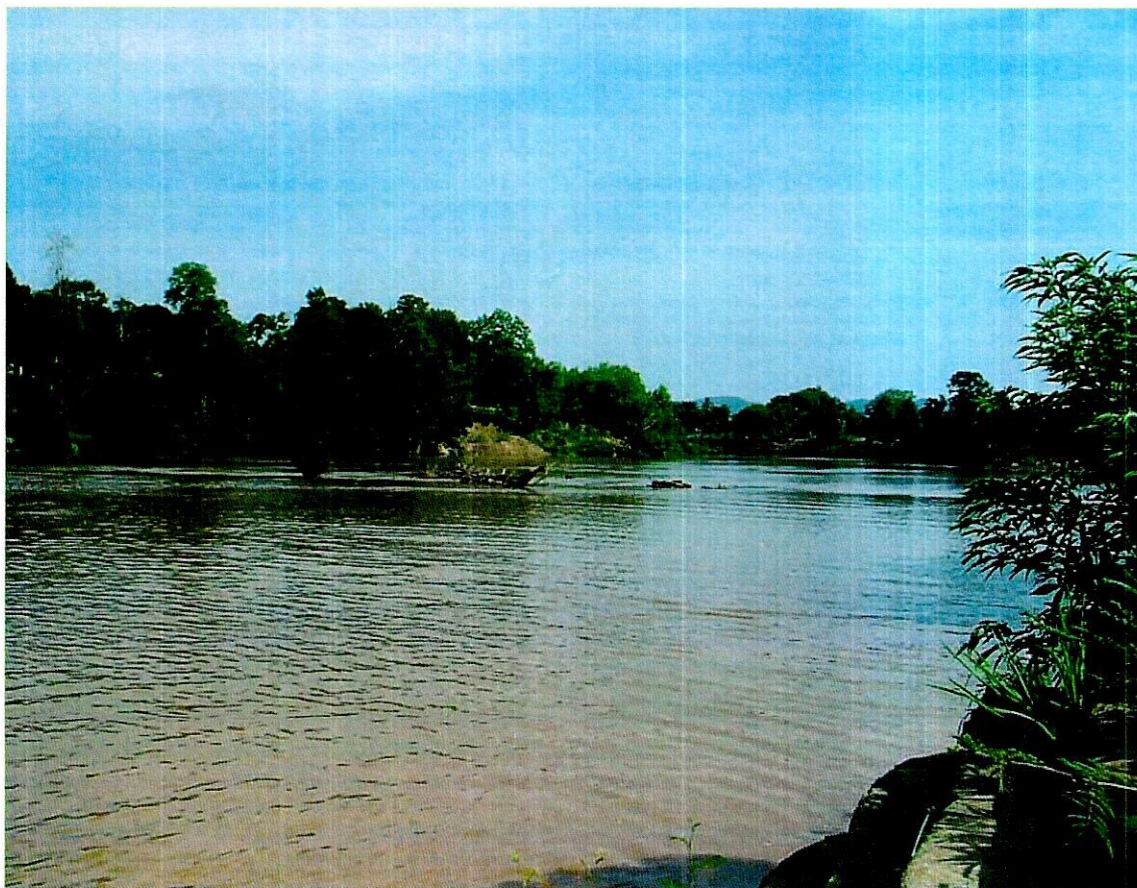
NHỮNG MÓN CÁ NGON Ở ĐẮK NÔNG

Hình 2.1. Hồ Tây Đắk Mil - Mặt hồ tựa tấm gương soi trong vắt
(Nguồn: luhanhvietnam.com.vn)

Hồ Tây Đăk Mil có loại cá bông com sinh sôi nảy nở nhanh. Loại cá này thịt rất thơm, ngon, nổi tiếng nhất là món kho tộ. Cá được ướp kĩ gia vị, để một thời gian khoảng 30 đến 40 phút rồi cho vào nồi đất đun đến vừa cạn nước là được. Nhiều nhà hàng, quán cơm ở thị trấn Đăk Mil đều không thể không có món đặc trưng này.

Sông Sêrêpôk chảy qua địa bàn huyện Krông Nô, Cư Jút là “xứ sở” của loài cá lăng đuôi đỏ. Đây là loài cá da trơn sinh sống ở nhiều nơi, nhưng có lẽ với môi trường sinh thái sông Sêrêpôk “đặc biệt” hơn, nên cá lăng ở đây có số lượng nhiều hơn, chất lượng cao hơn. Cá lăng đuôi đỏ có thể làm được nhiều món ăn như nướng, om, làm chả, hấp, xào tỏi hay nấu cháo,... món nào cũng ngon vì cá lăng giàu dinh dưỡng, thịt cá không chỉ ngọt mà còn dai và thơm phức. Trong các món ấy, nhiều du khách rất thích món cá lăng nướng than hồng. Người dân ở đây thường bọc cá lăng trong một loại lá rừng rồi mới đem nướng. Thêm một ống com lam, một đĩa gà nướng là chúng ta đã có một bữa ăn mang đậm hương vị núi rừng.

Hình 2.2. Sông Sêrêpôk (Nguồn: Tổng hợp từ Dulich24.com.vn)

Hội đồng xác lập kỷ lục Việt Nam đã công nhận món ăn “Cá lăng nướng sông Sêrêpôk” của tỉnh Đắk Nông vào Top 100 món ăn ẩm thực, đặc sản tiêu biểu của Việt Nam từ năm 2011-2016.

(Nguồn: <http://baodaknong.org.vn>, ngày 05/04/2017)

Lẩu cá lăng lại là món giải nhiệt được nhiều người ưa thích. Nguyên liệu chính của món này là cá lăng, măng chua, cà chua và nước lẩu là nước hầm xương. Bởi vậy đây là món vừa thơm ngon vừa rất ngọt nước.

Hình 2.3. Canh chua cá lăng (Nguồn: Tổng hợp từ Dulich24.com.vn)

CƠM LAM

Một trong những món ngon Đắk Nông mà ai cũng nên một lần thưởng thức chính là món cơm lam. Cơm lam Đắk Nông là cơm được làm từ gạo dẻo hoặc gạo nếp, khi nấu không cho vào nồi mà cho vào ống tre, giang, nứa,... rồi nướng chín trên rơm hoặc than củi.

Người ăn có thể cảm nhận cả mùi nếp thơm lẫn hương rừng trong miếng cơm lam. Nó chắc mà lại dẻo, bùi mà không cứng, ăn không biết ngán.

Nhiều khi không có thức ăn kèm, người ta vẫn thấy rất rõ cái vị đậm đà của nó.

Cách làm món này cũng rất kỳ công, gạo nếp ngâm lẫn với lá thom đêm trước, cho vào ống nứa non. Khi gạo đã đầy hai phần ba ống, người nấu khéo léo đổ nước sôi mát lạnh đựng trong những cái bầu khô đen bóng dốc vào từng ống một. Người ta tước những thẻ lá chuối già hươm hươm¹ vàng đã tai tái héo bởi hơi nóng lửa hơ và bắt đầu vê từng cái nút cho từng ống nứa.

Mặc dù cơm lam Đắk Nông được làm từ gạo nếp, nhưng bởi cách nấu đặc biệt nên cơm lam có hương vị mới lạ so với món cơm nếp thông thường. Khi dùng cơm lam, người ăn không hề biết ngán và dù có kèm với những món ăn khác như gà nướng, bò nướng thì mùi cơm lam vẫn không thể lẫn vào đâu được.

Hình 2.4. Cơm lam (Nguồn: Tổng hợp từ Dulich24.com.vn)

¹ tt. Có nơi đỏ nơi xanh: Mớ hươm-hươm (Nguồn: chunom.net)

MĂNG CHUA RỪNG

Để có được măng chua ngon nhất, người dân ở nơi đây cũng phải lặn lội vào rừng, phải vào những bụi tre đầy gai để có thể lấy những mọt măng ngon về làm măng chua.

Măng sau khi được bóc vỏ và thái mỏng xong, đem ngâm với nước pha loãng ít muối trong khoảng thời gian từ 2-3 ngày cho lên men. Sau đó, cho thêm ớt và bỏ vào hũ trong chậu sành, khoảng hai tuần là măng chua đã chín và có thể lấy ra dùng được. Đây cũng là món ăn hấp dẫn du khách.

Hình 2.5. Măng chua sau khi chế biến (Nguồn: Tổng hợp từ Dulich24.com.vn)

CÀ ĐẮNG

Cà đắng là một loại cà hoang, cà dại mọc nhiều trên rừng, trên các nương rẫy, hiện nay nó đã được người dân ở đây trồng khá nhiều trong vườn nhà cũng như trên các cánh đồng, ra quả quanh năm, trái cà dài và to hơn cà pháo thông thường.

Do sự độc đáo của mình nên cà đắng đã trở thành món đặc sản ở Đắk Nông, mang màu sắc, hơi hương rất riêng biệt của vùng đất bazan đại ngàn, hùng vĩ.

Hình 2.6. Cà đắng (Nguồn: Tổng hợp từ Dulich24.com.vn)

CANH THỤT

Món canh thụt gồm có những nguyên liệu: lá bép, đọt mây, cà đắng, cá suối hoặc thịt và các gia vị kèm theo như mắm, ớt, muối, bột ngọt và đường... Trước khi nấu người ta chặt một ống lồ ô có lông dài, gọt đẽo phần đầu ống cho khéo, sao cho khi nấu canh thụt thì nước không bị chảy ra ngoài. Việc chọn ống lồ ô là một bí quyết, nếu chọn cây già quá sẽ bị nứt, hoặc cây non thì canh sẽ không ngon...

Sau khi chế biến những nguyên liệu trên, người ta cho tất cả vào ống lồ ô và dựng ống nghiêng trên đồng lửa. Trong lúc nấu, một mặt vừa quay tròn ống cho thật đều lửa và dùng một chiếc đũa để thụt cho các thành phần của món canh nhuyễn và đều với nhau, động tác thụt ống còn khiến cho hơi thoát ra ngoài. Món canh có ngon hay không phụ thuộc nhiều vào hai việc trên. Có lẽ chính do động tác này mà món canh có tên gọi như vậy. Thường thì ống canh thụt chỉ dài độ nửa mét trở lại. Trong các dịp lễ hội thì có thể nấu làm nhiều ống. Thời gian để canh chín khoảng từ 60 - 90 phút. Canh sau khi chín được cho ra bát hoặc trải ra lá chuối cũng được vì món canh thụt khi

chín sẽ đặc lại và rất dẻo, khi ăn món canh này có rất nhiều vị: đắng, cay, bùi, béo,...

Hình 2.7. Cách chế biến com lam (Nguồn: Tổng hợp từ Dulich24.com.vn)

- 1. Các văn bản trên đã nhắc đến những món ăn nào? Những loại thực phẩm làm nên những món ngon ấy có thể tìm thấy ở đâu?

2. Theo các văn bản trên, món ăn nào được chế biến đơn giản hơn?
Việc chế biến ấy có tác dụng gì đối với món ăn?

3. Em ấn tượng với món ăn nào nhất? Vì sao?

Thực hành

TRÒ CHƠI Ô CHỮ

?	?	?	G	?	?	?	?				
		?	?	?	?	?	C				
C		?	?	?	?	G	?	?	?		
			?	?	D	?	?	?			
?	?	N	?	?	?	U	?	?	?	?	?
	C	?	?	?	?	H	?	?			

Em hãy điền vào các ô trong hàng ngang theo gợi ý sau đây:

- (1) Gồm 8 chữ cái, tên của địa phương có những trang trại trái cây nổi tiếng trong tỉnh Đắk Nông.
- (2) Gồm 6 chữ cái, tên của một huyện nổi tiếng với khoai lang ở tỉnh Đắk Nông.
- (3) Gồm 9 chữ cái, tên một loại đặc sản của huyện Đắk Mil.
- (4) Gồm 6 chữ cái, tên của một loại quả đặc sản, có vị không dễ ăn, thường được nấu với cá khô, cá hấp hoặc tôm tép khô.
- (5) Gồm 12 chữ cái, tên một món ăn hấp dẫn có nguyên liệu lấy từ rừng kết hợp cùng ớt và muối.
- (6) Gồm 8 chữ cái, tên một món canh mà tất cả các nguyên liệu được đặt trong một ống lồ ô có lóng dài.

(Để kiểm tra đáp án, các em truy cập vào mã QR code sau nhé:

Vận dụng

Em hãy lựa chọn một món ăn địa phương mà em yêu thích, sau đó ghi nhận lại quá trình chế biến/tự chế biến bằng hình chụp hoặc video để trình bày trước lớp.

Sau bài học, em đã:

- Kể được tên một số món ăn nổi tiếng ở Đắk Nông.
- Biết được cách chế biến một số món ăn đặc sản của Đắk Nông.

Chủ đề 3

HOẠT ĐỘNG LAO ĐỘNG SẢN XUẤT Ở TỈNH ĐẮK NÔNG

Khởi động

- Xem clip tại: <https://www.youtube.com/watch?v=K3fATHNX66I>, của Đài Truyền hình Đắk Nông về một số hình ảnh lao động sản xuất ở tỉnh Đắk Nông bằng cách sử dụng QR Code

và cho biết tên của những hoạt động ấy.

- Kể tên những hoạt động lao động sản xuất của người dân ở tỉnh Đắk Nông mà em biết.

Khám phá

Đọc thông tin, quan sát các hình ảnh dưới đây và trả lời câu hỏi.

Cà phê là loại cây trồng chủ lực của Đắk Nông. Toàn tỉnh hiện có 131.000 ha cà phê, đứng thứ 3 cả nước (sau Đắk Lắk, Lâm Đồng). Cùng với diện tích lớn, tỉnh có nhiều vùng sản xuất cà phê tập trung, ứng dụng công nghệ cao.

Cà phê là loại cây có giá trị kinh tế cao, hạt của nó được thu hoạch để làm thức uống mà cả thế giới đều công nhận. Trên thế giới hiện nay có khoảng hơn 50 quốc gia có thể trồng cây cà phê, tuy nhiên, chỉ có rất ít trong số đó có cà phê xuất khẩu. Việt Nam là quốc gia sản xuất cà phê lớn thứ hai thế giới, chỉ sau Brazil. Tính chung 8 tháng đầu năm 2022, xuất khẩu cà phê của Việt Nam ước đạt 1,24 triệu tấn, trị giá 2,82 tỷ USD, tăng 14,7% về lượng và tăng 39,6% về trị giá so với cùng kỳ năm 2021.

Ở Việt Nam, vùng có điều kiện khí hậu thời tiết, thổ nhưỡng trồng cây cà phê tốt nhất chính là khu vực Tây Nguyên, nơi có tất cả các loại cà phê nổi tiếng và ngon nhất.

Hình 3.1. Ươm giống cây cà phê vườn ươm Đăng Sử, xã Đắk Nang, huyện Krông Nô
(Ảnh: Nguyễn Tình)

Hình 3.2. Cà phê sau khi được thu hoạch (Ảnh: Nguyễn Liên)

Đắk Nông hiện có khoảng 16.000 ha cây ăn quả các loại, trong đó hai loại cây có diện tích lớn là bơ (4.300 ha, sản lượng 18.900 tấn/năm) và sầu riêng (3.600 ha, sản lượng 22.200 tấn/năm).

Sầu riêng là một loại trái cây nhiệt đới, nổi tiếng với mùi hương đặc trưng, loại quả này cũng rất giàu chất dinh dưỡng, đem lại những lợi ích tuyệt vời cho sức khỏe. Hiện nay, sầu riêng được trồng rất nhiều nơi trên địa bàn tỉnh Đắk Nông.

Huyện Đắk Mil, tỉnh Đắk Nông được xem là thủ phủ của cây sầu riêng với diện tích gần 900ha.

(Trích: *Báo Lao động online*, ngày 19/07/2022)

Hình 3.3. Chăm sóc sầu riêng ở xã Đức Mạnh, huyện Đắk Mil (Ảnh: Báo Đắk Nông)

Bơ là một trong những loại quả có giá trị dinh dưỡng cao, giàu năng lượng (trung bình 245 calo/100g thịt trái), hàm lượng chất béo cao (26,4g/100g) chứa nhiều vitamin A (0,17mg), vitamin B, vitamin E và nhiều chất bổ dưỡng khác có lợi cho sức khỏe con người.

Đắk Nông hiện là một trong những tỉnh có diện tích và sản lượng bơ lớn của cả nước. Năm 2021, tổng diện tích bơ toàn địa phương đạt khoảng 3.050 ha với sản lượng ước đạt trên 20.000 tấn quả. Diện tích trồng bơ chủ yếu tập trung nhiều ở các huyện: Đắk Mil, Đắk R'lấp, Đắk Song, Đắk Glong và thành phố Gia Nghĩa.

Sản phẩm bơ Đắk Nông khá đa dạng, phong phú, được người tiêu dùng ưa chuộng vì trái to, cơm dẻo, màu vàng sậm, mẫu mã đẹp và thời gian chín kéo dài hơn so với các địa phương khác.

(Trích: *Nông thôn mới tỉnh Đắk Nông*, ngày 19/10/2021)

Hình 3.4. Bơ sau khi được thu hoạch (Ảnh: Cao Xuân Hải)

Chanh dây, còn được gọi với cái tên chanh leo, mát mát, là thứ trái cây nổi tiếng của phố núi. Hương thơm nồng mùi nhiệt đới, vị chua dịu dàng và dinh dưỡng dồi dào đã giúp loại trái cây này trở thành đặc sản của vùng Tây Nguyên. Ngày nay, người Đắk Nông đã trồng thêm một giống chanh dây mới, vẫn thơm, vẫn giàu dinh dưỡng nhưng thay cho vị chua đặc trưng là vị ngọt thơm mát.

(Trích: *Nông thôn mới tỉnh Đắk Nông*, ngày 19/10/2021)

Thống kê của ngành Nông nghiệp Đắk Nông cho thấy, diện tích chanh dây toàn tỉnh đạt khoảng trên 1.000 ha, sản lượng bình quân đạt trên 20.000 tấn/năm. Đắk Nông có nhiều lợi thế về điều kiện khí hậu, thổ nhưỡng để phát triển các loại cây nông nghiệp, trong đó có chanh dây.

(Trích: *Thị trường Việt Nam online*, ngày 26/05/2022)

Hình 3.5. Vườn chanh dây (Ảnh: Nguyễn Tình)

Đắk Nông là một trong những địa phương có sản lượng hồ tiêu cao nhất Việt Nam. Thời gian gần đây, nông dân Đắk Nông đang dần thay đổi tập quán canh tác, sản xuất theo hướng hữu cơ, hướng đến hội nhập quốc tế. Điều này đã mở ra nhiều cơ hội lớn để hồ tiêu Đắk Nông khẳng định thương hiệu trên trường quốc tế.

(Trích: *Nông thôn mới tỉnh Đắk Nông*, ngày 19/10/2021)

Huyện Đắk Song có thể nói là thủ phủ hồ tiêu của tỉnh Đắk Nông. Tổ chức Sáng kiến thương mại bền vững (IDH) Việt Nam, Hiệp hội Hồ tiêu Việt Nam (VPA), Hiệp hội gia vị châu Âu vừa phối hợp với UBND huyện Đắk Song triển khai Chương trình canh quan hồ tiêu bền vững.

Hình 3.6. Nông dân chăm sóc vườn hồ tiêu (Ảnh: Nguyễn Tình)

Cánh đồng mẫu sản xuất lúa VietGAP ở Buôn Choah có diện tích khoảng 500 ha và hình thành vùng trọng điểm sản xuất lúa gạo của Krông Nô. Năm 2019, sản phẩm lúa gạo Buôn Choah được cấp nhãn hiệu tập thể “Lúa gạo Krông Nô”.

(Trích: *Kỷ yếu 30 năm - Krông Nô - Hình thành và phát triển*, Ban biên soạn: Huyện ủy - HĐND - UBND huyện Krông Nô)

Hình 3.7. Thu hoạch lúa tại cánh đồng lúa VietGAP², xã Buôn Choah, huyện Krông Nô
(Ảnh: Nguyễn Tình)

² VietGAP là các tiêu chuẩn/quy phạm quy định về thực hành sản xuất nông nghiệp tốt cho các sản phẩm nông nghiệp (trồng trọt, chăn nuôi, thủy sản) ở Việt Nam.

Hàng năm, tỉnh có khoảng 60.000 ha sản xuất các loại cây lương thực, thực phẩm. Trong đó, khoai lang được sản xuất tập trung ở các huyện Tuy Đức, Đắk Song, Đắk Glong và Krông Nô.

Hình 3.8. Thu hoạch khoai lang, xã Đắk Buk So, huyện Tuy Đức (Ảnh: Cao Xuân Hải)

Mắc ca và cao su cũng là loại cây được trồng nhiều ở Đắk Nông và đưa lại hiệu quả kinh tế cao.

Hình 3.9. Chăm sóc cây mắc ca ở xã Quảng Trực, huyện Tuy Đức (Ảnh: Lê Phước)

Cây cao su là loại cây công nghiệp dài ngày, thân gỗ, tán lá rộng, có thể cao tới 30 m, sống được hơn 100 năm và đặc biệt đây là loại cây có giá trị kinh tế cao nhờ đặc tính thu hoạch mủ được khoảng 30 năm. Hiện nay được trồng rất nhiều ở Đắk Nông.

Mủ cao su là nguyên liệu chính để sản xuất ra các sản phẩm rất cần thiết hiện nay trên thị trường cho nhiều ngành nghề khác nhau như: ngành xây dựng, ngành thủy lợi - thủy điện, ngành công nghiệp, ngành y tế,...

Hình 3.10. Thu hoạch mủ cao su tại xã Nam Nung, huyện Krông Nô (Ảnh: Thanh Thảo)

Nhà máy sản xuất ván ép này của Công ty Cổ phần Kỹ nghệ gỗ MDF BISON (gọi tắt là MDF BISON) được đầu tư với tổng kinh phí 150 tỷ đồng, hoàn thiện vào cuối năm 2018. Đây là nhà máy được hình thành với hệ thống quản lý hiện đại và sở hữu hệ thống máy móc, thiết bị nhập khẩu mới 100% từ nước ngoài (Đức và Nhật), có công suất thiết kế 60.000 m³/năm³.

Các sản phẩm ván chất lượng cao được sản xuất tại nhà máy gồm: ván dán phủ Film, ván dán phủ Veneer, ván dán chịu nước và ván dán dùng làm ván sàn,...

³ m³ (mét khối): đơn vị đo thể tích.

Hình 3.11. Sản xuất gỗ ván ép tại Khu công nghiệp Tâm Thắng, xã Tâm Thắng, huyện Cư Jút (Ảnh: Nguyễn Thị Hòa)

Năm 2022, tỉnh Đắk Nông tham gia Hội nghị kết nối giao thương giữa các nhà cung cấp các sản phẩm có tiềm năng xuất khẩu của khu vực Miền Trung - Tây Nguyên với các doanh nghiệp xuất khẩu và tổ chức xúc tiến thương mại do Cục Xúc tiến Thương mại - Bộ Công Thương tổ chức tại thành phố Đà Nẵng. Tỉnh đã tổ chức gian hàng trưng bày, giới thiệu các sản phẩm tiêu biểu, thế mạnh và có khả năng xuất khẩu của tỉnh Đắk Nông như: mắc ca, trà mãng cầu, cà phê, bơ, hạt tiêu, hạt điều, xoài,... đến các doanh nghiệp xuất khẩu và tổ chức xúc tiến thương mại nước ngoài; giới thiệu sản phẩm phục vụ nhu cầu tiêu dùng của người dân.

Hình 3.12. Gian hàng tham gia Hội nghị kết nối giao thương tại tỉnh Đắk Nông, năm 2022 (Ảnh: Nguyễn Thị Tuyết Vân)

1. Em hãy mô tả lại các hoạt động trong những hình ảnh trên. Theo em, hoạt động ấy góp phần tạo ra sản phẩm gì?

2. Theo em, để tạo ra sản phẩm trong hoạt động sản xuất, người lao động đã phải làm việc như thế nào?

3. Em cần làm gì để thể hiện lòng biết ơn đối với người lao động?

Thực hành

Hoạt động 1: Thi kể tên các hoạt động lao động sản xuất tiêu biểu ở nơi em sinh sống.

Hoạt động 2: Chơi trò chơi “Hội chợ nông sản quê hương Đắk Nông”.
Hướng dẫn:

- Giáo viên chuẩn bị một số hình ảnh về các sản phẩm tiêu biểu của tỉnh Đắk Nông (mắc ca, hồ tiêu, hạt điều, cà phê, bơ, xoài,...).
- Chia lớp thành các tổ tương ứng với số lượng hình ảnh mà giáo viên đã chuẩn bị.

- Mỗi tổ chuẩn bị phần mô tả về loại nông sản đã nhận được.
- Giáo viên và học sinh đóng vai người mua hàng, các tổ lần lượt sử dụng phần mô tả đã chuẩn bị để quảng bá cho mặt hàng của mình.

Vận dụng

1. Cùng thầy cô và bạn bè hoặc người thân tham quan một số hoạt động lao động sản xuất ở địa phương.
2. Chia sẻ cảm nghĩ của em về những hoạt động đã được tham quan.
3. Em hãy nêu những việc cần làm để bảo vệ môi trường cho mỗi hoạt động sản xuất ở Đắk Nông.

Sau bài học, em đã:

- Kể được tên một số hoạt động lao động sản xuất của người dân ở Đắk Nông.
- Giới thiệu được một số sản phẩm trong lao động sản xuất của người dân ở Đắk Nông với bạn bè, người thân.
- Thể hiện được lòng biết ơn đối với người lao động, có ý thức giữ gìn và bảo vệ môi trường ở nơi lao động sản xuất.

Chủ đề 4

LỄ HỘI ĐẮK NÔNG QUÊ EM

Khởi động

Xem video một số lễ hội ở Đắk Nông từ QR Code sau và chia sẻ cảm nhận của em:

Em thích hoạt động nào nhất trong lễ hội? Vì sao?

Khám phá

Đọc các thông tin sau và trả lời các câu hỏi.

Lễ hội Văn hoá thổ cẩm Việt Nam lần thứ II được tổ chức từ ngày 24 đến ngày 29/11/2020, tại thành phố Gia Nghĩa, tỉnh Đắk Nông, nhằm quảng bá, giới thiệu và khắc họa đậm nét dấu ấn văn hoá - du lịch trong lòng du khách trong và ngoài nước; tạo điều kiện thuận lợi cho các nghệ nhân, nghệ sĩ, diễn viên các dân tộc thiểu số trong tỉnh nói riêng và cả nước nói chung có cơ hội giao lưu, học tập, trao đổi kinh nghiệm cải tiến, nâng cao hiệu quả nghề dệt thổ cẩm. Đồng thời, Lễ hội cũng là dịp để tìm kiếm đầu ra ổn định cho sản phẩm thổ cẩm, là định hướng để thổ cẩm tồn tại thành làng nghề, tăng thu nhập cho người dân và hướng đến tạo sản phẩm du lịch thương hiệu cho thổ cẩm Đắk Nông.

(Trích *Báo Nhân Dân*, ngày 10/11/2020)

Hình 4.1. Lễ hội văn hoá thổ cẩm Việt Nam (Ảnh: Nguyễn Hùng)

Lễ mừng lúa mới của người M'Nông được tổ chức vào đầu vụ thu hoạch cuối tháng 7, đầu tháng 8 âm lịch. Người M'Nông thường chuẩn bị cho lễ ngay từ ngày đầu tra hạt rồi chờ lúa chín. Lễ được tổ chức ngay tại rẫy, mâm cơm được bày ra để cúng Giàng⁴.

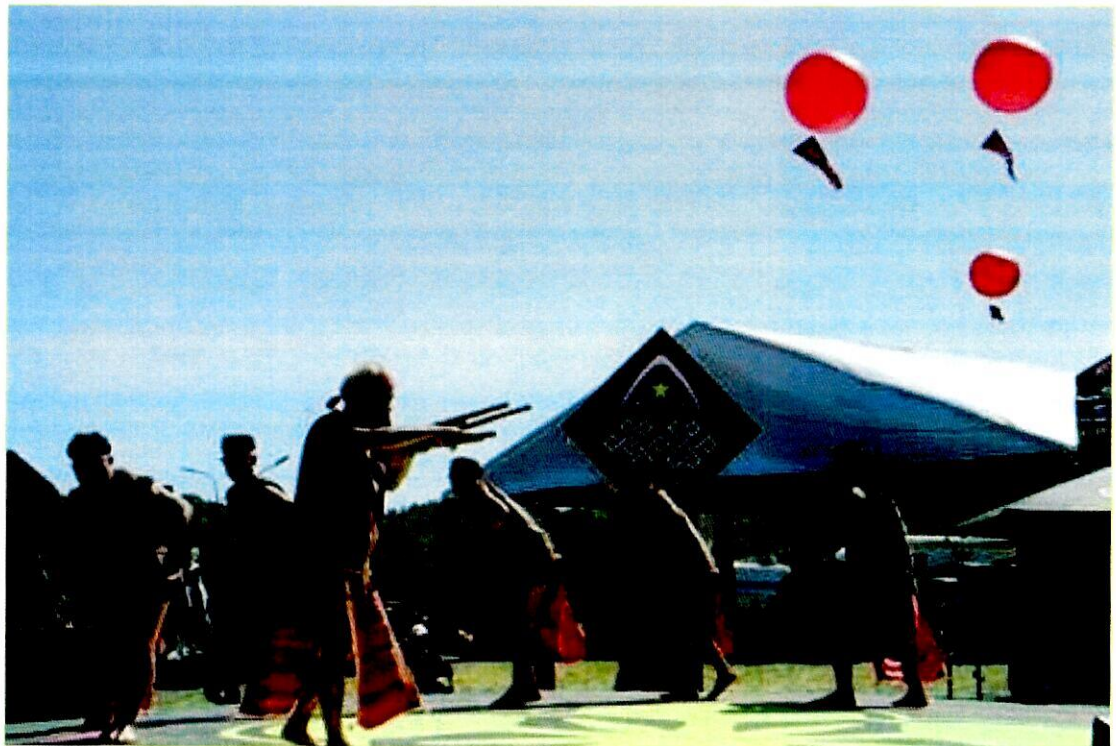
Trong quan niệm của người M'Nông, thần lúa là linh hồn của mọi vật, là vị thần đáng tôn thờ nhất. Người M'Nông tôn vinh hạt thóc của Giàng ban cho dân làng và tập tục cúng Giàng, cúng các vị thần linh để cầu cho mưa thuận gió hòa, mùa màng tươi tốt, cuộc sống sung túc, ấm no.

Các gia đình thường chuẩn bị từ 2 đến 7 ché rượu cần tùy điều kiện kinh tế của mỗi gia đình và nuôi gà hoặc heo chờ ngày lúa chín. Bộ chiêng với nhiều kích cỡ cũng được đem ra kỳ cọ và đánh thử để kiểm tra âm thanh. Nếu vụ lúa của chủ nhà nào chín rộ thì mọi người sẽ cùng đi tuốt hộ. Sau đó mỗi người ra tuốt một nắm lúa bỏ vào trong bồ gọi là *rước lúa về nhà*. Khách sẽ quay ra chúc chủ nhà những câu tốt lành, rồi chủ nhà mời tất cả ngồi xung

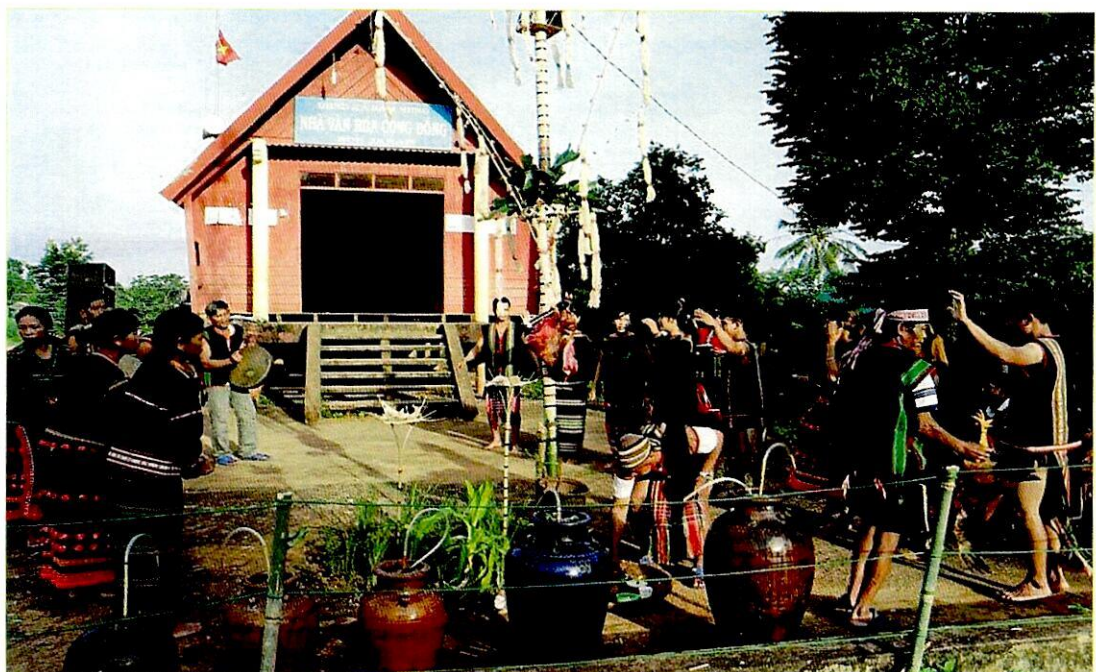
⁴ Giàng: thần tối cao, trời (theo cách gọi của một số dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên)

quanh đồng lửa ăn uống. Sau khi ăn uống xong, mọi người nổi chiêng, nhảy múa cho tới khuya, có khi tới sáng hôm sau.

(Trích: *Báo Đắk Nông điện tử*, ngày 21/6/2022)

Hình 4.2. Lễ Mừng lúa mới (Ảnh: Nguyễn Đức Nghi)

Hình 4.3. Lễ Mừng lúa mới của đồng bào M'Nông tại xã Nam Nung (Krông Nô)
(Nguồn: baodaknong.org.vn)

1. Lễ hội Văn hóa thổ cẩm Việt Nam lần thứ II được tổ chức ở đâu và vào thời gian nào?

2. Trong hai lễ hội trên, em biết hoặc đã từng được tham gia lễ hội nào? Lễ hội đó đã để lại cho em ấn tượng gì?

Em hãy quan sát và miêu tả lại các bước thực hiện mô hình lễ hội sau:

Bước 1.
Vẽ bằng bút chì
các hình ảnh phù
hợp với lễ hội

Bước 2.
Tô màu các hình ảnh
đã được vẽ

Bước 3.
Cắt dán các hình
ảnh để tạo thành
bức tranh mới

Bước 4.
Vẽ thêm các chi
tiết khác để hoàn
thiện bức tranh

Quan sát các bức tranh dưới đây và nêu cảm nghĩ của em về hình ảnh và màu sắc trong tranh.

Lễ Mừng lúa mới

Tác giả: Đồng Thị Cát Tường - Lớp 4A2,
Trường Tiểu học Nơ Trang Long,
huyện Đắk Glong

Lễ hội Cồng chiêng

Tác giả: Bùi Khánh Trâm - Lớp 3,
Trường Tiểu học Lê Hồng Phong,
thành phố Gia Nghĩa

Thực hành

1. Chọn một hoạt động trong một lễ hội của Đắk Nông và thể hiện nó bằng một sản phẩm theo ý thích (có thể sử dụng kết hợp các hình thức vẽ, xé dán, nặn... để tạo mô hình).

Bước 1.
Lựa chọn hình ảnh

Bước 2.
Cắt dán để
dựng hình

Bước 3.
Chuẩn bị hình ảnh
làm nền mô hình

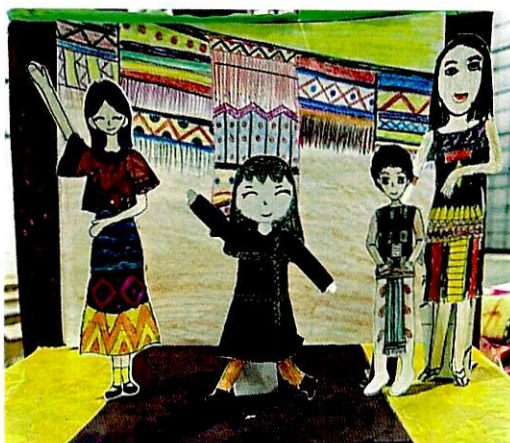
Bước 4.
Sắp xếp và trưng
bày sản phẩm

2. Giới thiệu, nhận xét và nêu cảm nhận về sản phẩm của mình và các bạn.

Vận dụng

1. Nặn hoặc xé dán tạo dáng bản thân và bạn bè khi tham gia lễ hội.
2. Sử dụng sản phẩm đã thiết kế hoặc sưu tầm tranh ảnh về lễ hội để trang trí cho góc học tập.

Tác giả: Nhóm Sắc màu, lớp 3C,
Trường Tiểu học Ngô Quyền, xã
Nam Dong, huyện Cư Jút

Tác giả: Nguyễn Tiểu Ngọc,
Trường Tiểu học Trần Phú,
huyện Đắk Mil

EM CÓ BIẾT

Tỉnh Đắk Nông có các lễ hội mang nét đặc trưng riêng thể hiện văn hoá của các dân tộc sinh sống trên địa bàn. Hầu hết các lễ hội tại Đắk Nông là lễ hội truyền thống như lễ Mừng lúa mới, lễ Cầu sức khỏe, lễ Cầu mưa đầu mùa... Bên cạnh đó, còn có một số lễ hội văn hoá như: lễ hội văn hoá thổ cẩm Việt Nam tại tỉnh Đắk Nông, hội Xuân Liêng Nung,...

Sau bài học, em đã:

- Liên hệ được nội dung chủ đề với hình ảnh trong lễ hội địa phương.
- Sáng tạo và vận dụng được các yếu tố tạo hình (chấm, nét, mảng, hình, khối), nguyên lý tạo hình để tạo sản phẩm Mĩ thuật.
- Trưng bày, giới thiệu được sản phẩm, chia sẻ cảm nhận.

Chủ đề 5

DI TÍCH LỊCH SỬ ĐẮK NÔNG

Khởi động

Nghe bài hát: *Khúc hát Đắk Nông* (Nhạc và lời: Lê Minh Châu)

(Các em sử dụng QR Code này để nghe bài hát)

Lời bài hát nhắc đến nhân vật lịch sử nào? Em biết công trình, địa điểm hay hiện vật nào liên quan đến người anh hùng đó?

Khám phá

Quan sát các hình ảnh sau, đọc thông tin và trả lời câu hỏi.

Hình 5.1. Di tích lịch sử nhà ngục Đắk Mil tại thôn Đắk Thủy, xã Đắk Lao, huyện Đắk Mil (Ảnh: Thanh Thủy)

Ngục Đắk Mil do thực dân Pháp xây dựng vào đầu năm 1940 trong một khu rừng già thuộc huyện Đắk Mil để giam giữ, đày ải những người dân yêu nước và những chiến sĩ cách mạng Việt Nam.

Nhà ngục được xây dựng theo kiểu nhà dài (nhà sàn) của đồng bào Ê Đê gồm 9 gian bằng gỗ, mái lợp tranh, xung quanh có hàng rào gỗ được chèn chặt bằng dây thép gai.

Đầu tháng 11 năm 1941, đoàn tù ngục đầu tiên bị đày xuống nhà ngục Đắk Mil gồm 45 tù chính trị được cho là nguy hiểm nhất đối với bọn cai ngục tại nhà đày Buôn Ma Thuột. Tại ngục Đắk Mil, các chiến sĩ cách mạng tổ chức thành công hai cuộc vượt ngục.

Cuối năm 1943, nhận thấy không thể đày ải tù cộng sản tại ngục Đắk Mil được lâu hơn nữa, thực dân Pháp đã chuyển toàn bộ số tù ở ngục Đắk Mil về nhà đày Buôn Ma Thuột và tuyên bố phá hủy ngục Đắk Mil.

(Nguồn: Du lịch Đắk Nông)

Hình 5.2. Đài tưởng niệm đường Hồ Chí Minh - Điểm bắt liên lạc khai thông đường Hồ Chí Minh đoạn Nam Tây Nguyên đến Đông Nam Bộ, thôn 8, xã Nam Bình, huyện Đắk Song (Ảnh: Lê Mỹ)

Địa điểm bắt liên lạc nối liền hai vùng chiến lược Nam Tây Nguyên và Đông Nam Bộ, khai thông đường mòn Bắc Nam, chấm dứt tình trạng chiến trường bị chia cắt, nối miền Bắc với miền Nam, mở đường ra cho cách mạng Việt Nam.

Đoàn B90 được giao nhiệm vụ soi, mở đường về Nam Bộ. Sau gần một năm mở đường, ngày 4 tháng 11 năm 1960, đội mở đường số II của đoàn B90 đã bắt liên lạc với tổ mở đường C270 tại cây số 4 xuyên qua Quốc lộ 14 hướng ngã ba Đắk Song đi Gia Nghĩa (nay thuộc thôn 8, xã Nam Bình, huyện Đắk Song).

(Nguồn: Du lịch Đắk Nông)

Hình 5.3. Di tích lịch sử địa điểm chiến thắng Đồi 722, thôn 4, xã Đắk Sắk, huyện Đắk Mil (Ảnh: Thanh Thủy)

Địa điểm Đồi 722, xã Đắk Sắk là một trại lực lượng đặc biệt Đức Lập do Mỹ - Ngụy thiết lập năm 1965. Tại đây, địch xây dựng các công sự kiên cố với 12 lớp hàng rào, bên trong là tường đất có ụ chiến đấu, hào sâu cắm chông, gài mìn. Lực lượng địch tại đây là một tiểu đoàn được trang bị vũ khí hiện đại.

Năm 1968, bộ đội chủ lực của ta phối hợp với quân, dân địa phương tấn công và chiếm đóng trại lực lượng địch.

Nguồn: Du lịch Đắk Nông

1. Nêu tên di tích lịch sử trong các hình trên. Các di tích đó ở đâu?
2. Các di tích lịch sử trên liên quan đến sự kiện lịch sử nào?
3. Hãy chia sẻ với bạn về những di tích lịch sử mà em biết.

Thực hành

Em có biết:

DANH SÁCH CÁC DI TÍCH ĐƯỢC XẾP HẠNG CẤP TỈNH VÀ CẤP QUỐC GIA TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH ĐẮK NÔNG

Stt	Tên di tích	Địa chỉ	Năm được công nhận
I. Di tích xếp hạng cấp Tỉnh: 04 di tích			
1	Bia Henri Maitre	Xã Đăk Búk So, huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông	2008
2	Chiến thắng Ấp chiến lược Hang No	Thôn 8, xã Quảng Khê, huyện Đăk Glong, tỉnh Đắk Nông	2015
3	Địa điểm chiến thắng Đồn Bu Prăng	Bon Đăk Huýt, xã Quảng Trục, huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông	2018
4	Địa điểm ghi dấu trận đánh Đồi Đạo Trung	Thôn 9, xã Năm N'Jang, huyện Đăk Song, tỉnh Đắk Nông	2021
II Di tích xếp hạng cấp Quốc gia đặc biệt: 01 di tích			
1	Đường Trường Sơn – đường Hồ Chí Minh. (Điểm bắt liên lạc khai thông đường Hồ Chí Minh đoạn Nam Tây Nguyên đến Đông Nam Bộ)	Thôn Đồng Tiến, xã Đăk Nia, thành phố Gia Nghĩa; Thôn 8, xã Nam Bình, huyện Đăk Song và bon Bu Prăng, xã Quảng Trục, huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông	2013
III Di tích xếp hạng cấp Quốc gia: 08 di tích (trong đó: 06 di tích lịch sử; 02 di tích danh lam thắng cảnh)			
1	Di tích lịch sử		

Stt	Tên di tích	Địa chỉ	Năm được công nhận
1.1	Địa điểm Ngục Đắk Mil	Xã Đắk Lao, huyện Đắk Mil, tỉnh Đắk Nông	2005
1.2	Căn cứ kháng chiến B4 - Liên tỉnh IV (1959 - 1975) tại Năm Nung	Xã Năm Nung, huyện Krông Nô và xã Quảng Sơn, huyện Đắk Nông (cũ) nay là xã Quảng Sơn, huyện Đắk Glong, tỉnh Đắk Nông	2005
1.3	Các địa điểm về phong trào đấu tranh chống thực dân Pháp của đồng bào M'Nông do N'Trang Long lãnh đạo (Địa điểm đồn Buméra và bon Bu Nor)	Xã Đắk Búk So và xã Đắk R'Tih, huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông	2007
1.4	Địa điểm lưu niệm N'Trang Gùh	Xã Buôn Choáh, huyện Krông Nô, tỉnh Đắk Nông	2011
1.5	Di tích lịch sử địa điểm chiến thắng Đồi 722	Thôn Thỏ Hoàng 4, xã Đắk Sắk, huyện Đắk Mil, tỉnh Đắk Nông	2012
1.6	Di tích lịch sử địa điểm chiến thắng Chiến dịch Tây Quảng Đức	Bon Đắk Blao, thị trấn Kiến Đức, huyện Đắk R'Lấp, tỉnh Đắk Nông	2020
2	Di tích danh lam thắng cảnh		
2.1	Thắng cảnh Đray Sáp	Xã Nam Đà, huyện Krông Nô, tỉnh Đắk Nông	1991
2.2	Thắng cảnh Đray Sáp Thượng	Xã Ea Na, huyện Krông Ana, tỉnh Đắk Lắk và xã Đắk Sôr, huyện Krông Nô, tỉnh Đắk Nông	1999

1. Nơi em ở có những di tích lịch sử nào?
2. Kể về một di tích lịch sử ở địa phương em hoặc của tỉnh Đắk Nông.

Vận dụng

1. Cùng thầy cô và bạn bè hoặc người thân tham quan một số di tích ở Đắk Nông.
2. Viết đoạn văn ngắn giới thiệu về một di tích lịch sử ở Đắk Nông mà em đã tham quan hoặc đã biết.

Sau bài học, em đã:

- Kể tên được một số di tích lịch sử ở Đắk Nông.
- Nêu được cảm nhận của bản thân về một di tích lịch sử ở Đắk Nông.